

20170981950

МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

Врз основа на член 45 став (4) од Законот за животната средина („Службен весник на Република Македонија“ бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15 и 39/16), министерот за животна средина и просторно планирање донесе

ПРАВИЛНИК ЗА ФОРМАТА, СОДРЖИНАТА, ЦЕЛИТЕ, НАЧИНОТ НА ИЗРАБОТКА И ВИДОТ И ИЗВОРИТЕ НА ПОДАТОЦИ КОИ СЕ КОРИСТАТ ЗА ИЗРАБОТКА НА ИЗВЕШТАЈОТ КАКО И НАЧИНОТ НА ОЦЕНУВАЊЕ НА ИЗВЕШТАЈОТ

I ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Предмет на уредување

Со овој правилник се пропишува формата, содржината, целите, начинот на изработка и видот и изворите на податоци кои се користат за изработка на Извештајот како и начинот на оценувањето на Извештајот.

Член 2

Дефиниции

Одделни изрази употребени во овој правилник го имаат следното значење:

1. Извештај за состојбата со животната средина е извештај за состојбата и трендовите на животната средина, кои што се од суштинско значење за донесување на одлуки, обезбедување информации кои се користат при подготвување на планови, програми и стратегии, овозможува да се селектираат приоритети, ја интегрира политиката за заштита на животната средина во политиките на другите сектори во земјата и овозможува размена на информациите за животната средина со релевантните меѓународни организации и меѓународните договори ратификувани од Република Македонија;

2. Индикатор е инструмент за прикажување на состојбата на животната средина, следење на промените на квалитетот на животната средина и на постигнувањето на целите на секторските политики или стратегиите, врз основа на собрани податоци и презентирани на однапред дефинирана методологија, заради воспоставување на врска помеѓу постојните податоци и целите на политиката за заштита на животната средина;

3. Група на индикатори претставува збир на индикатори со коишто се опишуваат што е можно подетално сите аспекти на состојбата на животната средина по медиуми и области, следење на промените на квалитетот на животната средина и на постигнувањето на целите на секторските политики или стратегиите;

4. Јавност е едно или повеќе физички и/или правни лица, граѓани и нивни организации, здруженија и групи кои ги користат податоците од Извештајот за состојбата со животната средина;

5. Физичко лице е секој граѓанин или трговец поединец кој согласно со Законот за трговските друштва е запишан во Централниот регистар за вршење на соодветна дејност кој ги користи податоците од Извештајот за состојбата со животната средина;

6. ДПСИР рамка (движечки сили, притисоци, состојба, импликации, реакции) претставува логички начин на организирање, класификација и презентирање на податоците и информациите за животната средина за целите на известувањето:

- движечки сили (Д) - основни движечки механизми кои предизвикуваат негативни влијанија;
- притисоци (П) - последици од влијанието на движечките механизми;
- состојба (С) - моментална состојба на животната средина;
- импликации (И) - последици од притисоците;
- реакции (Р) - утврдување на целите, политиките и мерките за заштита на животната средина.

Член 3

Извештај за состојбата на животната средина

Извештајот за состојбата со животната средина (во понатамошниот текст: Извештајот) содржи мултидисциплинарни податоци и информации за условите и трендовите на животната средина, ги идентификува и ги анализира причините, врските и пречките во промените на животната средина, ги одразува потребите во поглед на изнаоѓање решенија за унапредување на квалитетот на животната средина и проблемите на заштитата, ги презентира резултатите што се од суштинско значење за донесување на одлуки во однос на животната средина, обезбедува информации кои се користат при подготвувањето на национални планови за заштита на животната средина, здравствено-еколошки планови и стратегии за одржлив развој, помага во процесот на интегрирање на политиката за заштита на животната средина во социјалните и економските политики на земјата, помага да се селектираат најважните потреби и приоритети во процесот на обезбедување и размена на информации за животната средина во земјата и помеѓу земјите.

II. ФОРМА НА ИЗВЕШТАЈОТ ЗА СОСТОЈБАТА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА

Член 4

Форма на извештајот

Извештајот се публикува на македонски јазик.

Извештајот се печати на А4 формат со корица во боја, и сите карти и графици во боја со црно бел текст.

Извештајот се подготвува во електронска форма со македонска поддршка, со употреба на табели, дијаграми, графици, цртежи и карти, придружени со објаснувања, анализа и толкување.

Нумеричките податоци дадени во извештајот се претставени со апсолутни вредности придружени со соодветни симболи и вредности. Претставените нумерички податоци треба да бидат споредливи со тековните максимално дозволени концентрации или вредности на здравствено хигиенските стандарди, емисиони стандарди, класификациони стандарди, утврдени гранични вредности за критични оптоварувања на елементите на животната средина и стандардите со кои се регулира рационалното користење на природните ресурси.

Извештајот претставува комбинација на текст и илустративен материјал за подобро разбирање на информациите и нејзино полесно користење.

Извештајот содржи карти на кои ќе бидат прикажани изворите на загадување, ширењето на загадувањето од посебните извори, контаминирани области и посебно заштитени подрачја.

III. СОДРЖИНА НА ИЗВЕШТАЈОТ ЗА СОСТОЈБАТА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА

Член 5

Содржина на Извештајот

Содржината на Извештајот се состои од следните поглавја:

1. Предговор;
2. Вовед;
3. Основни податоци за Република Македонија;
4. Одржлив развој;
5. Климатски промени;
6. Здравје и животна средина;
7. Медиуми на животната средина;
8. Влијанија врз животната средина;
9. Општи прашања за заштита на животната средина;
10. Интегрирани теми за заштита на животната средина;
11. Анекси;
12. Кратенки;
13. Референци и
14. Листа на изготвувачи.

Член 6

Вовед

Воведот содржи:

- Причини за изработка на извештајот;
- Структура на извештајот;
- Методологија за изработка на извештајот и
- Период на известување.

Член 7

Основни податоци за Република Македонија

Поглавјето за основните податоци за Република Македонија содржи:

- Географски карактеристики;
- Структура на релјефот;
- Климатски карактеристики;
- Хидрографија и
- Демографски услови.

Член 8
Одржлив развој

Поглавјето за одржлив развој содржи:

1. Вовед и
2. Цели на политиката на одржливиот развој во Република Македонија.

Член 9
Климатски промени

Поглавјето за климатски промени содржи:

1. Вовед;
2. Законодавство;
3. Кратка оценка на состојбата;
4. Инвентар на стакленички гасови
5. Проекции на емисии на стакленички гасови
6. Ублажување на климатските промени
7. Сценарија за климатски промени
8. Ранливост и адаптација кон климатските промени и
9. Остварување на целите и мерките пропишани во стратешките и планските документи.

Член 10
Здравје и животна средина

Поглавјето за здравје и животна средина содржи:

1. Вовед;
2. Законодавство;
3. Кратка оценка на состојбата;
4. Влијанието на загадената животна средина на здравјето на луѓето и
5. Остварување на целите и мерките пропишани во стратешките и планските документи.

Член 11
Медиуми на животната средина

Поглавјето за медиуми на животната средина содржи:

- Воздух;
- Управување со водите;
- Почва и
- Заштита на природата.

Делот за воздухот од став (1) алинеја 1 од овој член содржи:

1. Вовед;
2. Законодавство;
3. Кратка оценка на состојбата;
4. Емисии во воздухот;
5. Квалитет на амбиентниот воздух и

6. Остварување на целите и мерките пропишани во стратешките и планските документи.

Делот за управување со водите од став (1) алинеја 2 од овој член содржи:

1. Вовед;
2. Законодавство;
3. Кратка оценка на состојбата;
4. Квалитет на водата;
5. Користење на водите;
6. Собирање и третман на отпадни води;
7. Поплави и
8. Остварување на целите и мерките пропишани во стратешките и планските документи.

Делот за почва од став (1) алинеја 3 од овој член содржи:

1. Вовед;
2. Законодавство;
3. Кратка оценка на состојбата;
4. Својства на почвата;
5. Хемиска деградација;
6. Ерозија на почвата и
7. Остварување на целите и мерките пропишани во стратешките и планските документи.

Делот за заштита на природата од став (1) алинеја 4 од овој член содржи:

1. Вовед;
2. Законодавство;
3. Кратка оценка на состојбата;
4. Геодиверзитет;
5. Биолошка разновидност;
6. Заштитени подрачја;
7. Еколошки мрежи;
8. Разновидност на видови
9. Национални црвени листи и
10. Остварување на целите и мерките пропишани во стратешките и планските документи.

Член 12

Влијанија врз животната средина

Поглавјето за влијанијата врз животната средина содржи:

- Планирање на просторот и население;
- Земјоделство;
- Генетски модифицирани организми;
- Шумарство;
- Туризам;
- Енергетика;
- Транспорт;
- Индустија;

- Управување со отпад;
- Хемикалии и
- Бучава.

Делот за планирање на просторот и население од став (1) алинеја 1 од овој член содржи:

1. Вовед;
2. Законодавство;
3. Кратка оценка на состојбата;
4. Зафаќање на земјиштето;
5. Население и
6. Остварување на целите и мерките пропишани во стратешките и планските документи.

Делот за земјоделство од став (1) алинеја 2 од овој член содржи:

1. Вовед;
2. Законодавство;
3. Кратка оценка на состојбата;
4. Земјоделско земјиште;
5. Карактеристики на земјоделството и сточарското производство;
6. Влијанија врз земјоделството;
7. Влијанија на земјоделството врз останатите екосистеми и
8. Остварување на целите и мерките пропишани во стратешките и планските документи.

Делот за генетски модифицирани организми од став (1) алинеја 3 од овој член содржи :

1. Вовед;
2. Законодавство;
3. Кратка оценка на состојбата;
4. Употреба на ГМО;
5. Производство на ГМО и
6. Остварување на целите и мерките пропишани во стратешките и планските документи.

Делот за шумарство од став (1) алинеја 4 од овој член содржи:

1. Вовед;
2. Законодавство;
3. Кратка оценка на состојбата;
4. Површини со шуми и шумско земјиште и користење на шумите;
5. Влијанија врз шумските екосистеми и
6. Остварување на целите и мерките пропишани во стратешките и планските документи.

Делот за туризам од став (1) алинеја 5 од овој член содржи:

1. Вовед;
2. Законодавство;
3. Кратка оценка на состојбата;
4. Карактеристики на туризмот;
5. Влијание на туризмот врз животната средина и
6. Остварување на целите и мерките пропишани во стратешките и планските документи.

Делот за енергетика од став (1) алинеја 6 од овој член содржи:

1. Вовед;
2. Законодавство;
3. Кратка оценка на состојбата;
4. Производство на енергија;
5. Потрошувачка на енергија и енергетска ефикасност;
6. Емисии на стакленички гасови и загадувачки супстанции од секторот енергетика и
7. Остварување на целите и мерките пропишани во стратешките и планските документи.

Делот за транспорт од став (1) алинеја 7 од овој член содржи:

1. Вовед;
2. Законодавство;
3. Кратка оценка на состојбата;
4. Превоз на патници и стока;
5. Патен сообраќај и јавен градски превоз;
6. Влијание на транспортот врз животната средина и
7. Остварување на целите и мерките пропишани во стратешките и планските документи.

Делот за индустрија од став (1) алинеја 8 од овој член содржи:

1. Вовед;
2. Законодавство;
3. Кратка оценка на состојбата;
4. Карактеристики на индустриското производство;
5. Влијание на индустријата врз животната средина и
6. Остварување на целите и мерките пропишани во стратешките и планските документи.

Делот за управување со отпад од став (1) алинеја 9 од овој член содржи:

1. Вовед;
2. Законодавство;
3. Кратка оценка на состојбата;
4. Количество на создаден отпад;
5. Одржливо управување со отпадот во Република Македонија;
6. Системи за третман на отпад и
7. Остварување на целите и мерките пропишани во стратешките и планските документи.

Делот за постапување со хемикалии од став (1) алинеја 10 од овој член содржи:

1. Вовед;
2. Законодавство;
3. Кратка оценка на состојбата;
4. Внес на хемикалии во животната средина;
5. Безбедно управување со хемикалии и
6. Остварување на целите и мерките пропишани во стратешките и планските документи.

Делот за бучава од став (1) алинеја 11 од овој член содржи:

1. Вовед;
2. Законодавство;
3. Кратка оценка на состојбата;
4. Состојба со бучавата и причини за бучава во животната средина;
5. Управување со бучавата во животната средина и
6. Остварување на целите и мерките пропишани во стратешките и планските документи.

Член 13

Општи прашања за заштита на животната средина

Поглавјето за општи прашања за заштита на животната средина содржи:

1. Инструменти за заштита на животната средина;
2. Следење на состојбата на животната средина;
3. Информативен систем за животна средина;
4. Инспекциски надзор;
5. Информирање и учество на јавноста;
6. Образование и унапредување на свеста за животната средина;
7. Економски инструменти за заштита на животната средина и
8. Вложувања во заштита на животната средина.

Член 14

Интегрирани теми за заштита на животната средина

Поглавјето за интегрирани теми за заштита на животната средина содржи:

1. Одржливо производство и потрошувачка;
2. Ефикасно користење на ресурсите и
3. Зелен развој.

IV. ЦЕЛИТЕ НА ИЗВЕШТАЈОТ ЗА СОСТОЈБАТА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА

Член 15

Цели на Извештајот

Со Извештајот се обезбедува:

- преглед на состојбите во животната средина;
- следење на трендовите на промените во квалитетот на животната средина, за соодветно и навремено интервенирање и оценување на напредокот кон одржливоста на развојот;
- основа за креирање на политика за заштита на животната средина врз претходно идентификуваните еколошки состојби и проблеми;
- релевантни информации во процесот на донесување на одлуки во областа животна средина;
- зголемување на свеста и информирање на јавноста и останатите релевантни чинители, како и пристап до релевантни податоци и информациите за животната средина и
- исполнување на обврските за известување на Република Македонија.

V. НАЧИНОТ НА ИЗРАБОТКА НА ИЗВЕШТАЈОТ ЗА СОСТОЈБАТА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА

Член 16

Насоки за изработка на Извештајот

Координативното тело формирано согласно Законот за животната средина за изработката на извештајот, при изработката на извештајот се раководи од насоките дадени во техничките извештаи изработени од Европската агенција за животна средина.

Член 17

Употреба на ДПСИР рамка за изработка на Извештајот

Изработката на Извештајот се заснова на избор и употреба на индикатори според моделот на ДПСИР рамката, која што дава точна претстава за процесите што се одвиваат и состојбата на објектите што се набљудуваат и нивните влијанија врз животната средина.

Индикаторите во однос на ДПСИР рамката се делат во следниве групи:

- Индикатори со кои се опишуваат движечките сили во животната средина;
- Индикатори со кои се опишуваат притисоците врз животната средина;
- Индикатори со кои се карактеризира состојбата на животната средина;
- Индикатори со кои се опишуваат импликациите во животната средина;
- Индикатори со кои се опишуваат преземените реакции и
- Индикатори за безбедноста и ризиците во животната средина.

Член 18

Индикатори за изработка на Извештајот

При изборот на индикаторите за изработка на Извештајот се користат усвоените индикатори за животна средина во Република Македонија и меѓународно развиени групи на индикатори, преку кои јасно се претставува состојбата со животната средина.

Индикаторите се изработуваат и разгледуваат во однапред договорени временски серии од десет години, а доколку во таа временска серија не се располага со одредени индикатори, при изработка на извештајот се користат сите расположиви податоци, за период не помал од пет години.

Член 19

Податоци за изработка на Извештајот

Доколку при изработката на извештајот, Координативното тело од член 16 од овој правилник не може да ги обезбеди бараните податоци од овој правилник, во Извештајот ги вклучува достапните податоци и информации за животната средина.

Во случај кога не постојат податоци потребни за изработка на извештајот, во извештајот се констатира недостатокот на податоци и се утврдуваат потребните чекори за нивно обезбедување во иднина.

Член 20

Изработка на Извештајот

За изработување на Извештајот потребно е да се изврши:

- Идентификација и анализирање на трендовите и состојбата на животната средина и природните ресурси и културно наследство во периодот од изготвувањето на претходниот Извештај, прикажано преку споредување на односните податоци;
- Идентификација на причините за промените;
- Предвидување на промените во претстојниот период на известување;
- Оценка на ефективноста на политиката за заштита на животната средина и мерките што ќе се преземат за намалување на негативните влијанија на животната средина и
- Квалитативни и квантитативни оценки на состојбата на животната средина и природните ресурси, како на нив влијаат природните сили, економските и другите активности.

**VI. ВИДОТ И ИЗВОРИТЕ НА ПОДАТОЦИ ЗА
ИЗРАБОТКА НА ИЗВЕШТАЈ ЗА СОСТОЈБАТА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА**

Член 21

Видот на податоци за изработка на Извештајот

Потребните податоци за изработка на Извештајот се и достапните информации од:

- Мониторинг на медиумите и областите на животната средина и ресурсите во животната средина;
- Заштита на природата и природните ресурси и контрола на користењето на природните ресурси;
- Оценка на состојбата на животната средина;
- Статистичките истражувања и информации;
- Трошоци за заштита на животната средина и
- Здравствен и епидемиолошки мониторинг и други функции поврзани со оценувањето на ефектите од состојбата на животната средина врз здравјето на луѓето.

Член 22

Извори на податоци

Главните извори на податоци за изработка на Извештајот се:

- Органите на државна управа;
- Информации со кои располагаат органите и организациите, јавните установи, научните и образовните институции кои се финансирани од буџетот на РМ (агенции, јавни претпријатија, ЈЗО, универзитети, институти и слично);
- Индустијата;
- Единици на локална самоуправа;
- Државен завод за статистика;
- Податоци и информации со кои располагаат поединечни експерти и волонтерски организации;
- Податоци и информации од меѓународни информативни центри;
- Податоци и информации добиени од академски, научни и стручни институции и
- Податоци и информации со кои располагаат правните лица.

VII. НАЧИН НА ОЦЕНУВАЊЕ НА ИЗВЕШТАЈОТ

Член 23

Оценување на Извештајот

По усвојувањето на извештајот од Владата на Република Македонија, Координативното тело иницира постапка за оценување на квалитет на Извештајот.

Оценката од став (1) на овој член се заснова на мислењата на корисниците на Извештајот и се темели на следниве основни аспекти:

- Квалитет, комплетност и точност на презентираниот материјал;
- Изгледот и формата на публикацијата;
- Леснотија за користење и
- Колку придонесува за користење на материјалот од извештајот за да се дојде до одлуки важни за животната средина и да се креира политиката за животната средина.

При спроведувањето на оценувањето на Извештајот, се консултираат експерти, претставници на засегнатите министерства, сектори во Владата и широката јавност, со давање насоки/препораки за подобрување на извештајот во иднина со цел да се направи покорисен во процесот на донесување на одлуки во спроведување на политиките за животна средина.

VIII. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 24

Престанок на важење

Со денот на влегувањето во сила на овој правилник престанува да важи Правилникот за формата, содржината, целите, начинот на изработка и видот и изворите на податоци кои се користат за изработка на Извештајот како и начинот на оценување на Извештајот („Службен весник на Република Македонија“ бр. 81/10).

Член 25

Влегување во сила

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр.13-3566/1
11 јули 2017 година
Скопје

Министер за животна средина
и просторно планирање,
Садула Дураки, с.р.